

4^η Ενότητα: Το σχολείο στον χρόνο

Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου

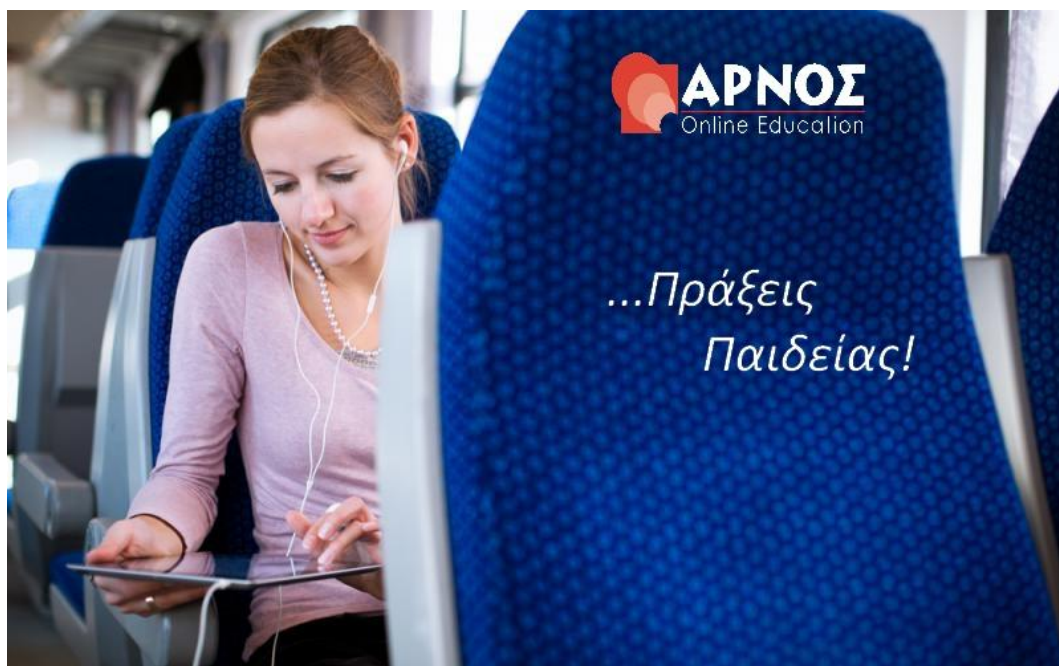

Απαντήσεις ερωτήσεων σχολικού βιβλίου

σχ. βιβλίο (σ.σ. 58 - 71)

Φροντιστηριακό e-μάθημα

Γυμνάσιο: 9.000 μαθήματα με βίντεο-διδασκαλία

Μελέτη όπου, όποτε και όσο εσύ θες!

Διδάσκουμε μεθοδικά σε βίντεο τη θεωρία του σχολικού βιβλίου και λύνουμε όλες τις ασκήσεις

Δημιουργούμε συνεχώς νέα βίντεο με διδασκαλία για τις εκπαιδευτικές σου απαιτήσεις

Παίζουμε και μαθαίνουμε με on line test αξιολόγησης & SOS διαγωνίσματα προσομοίωσης για τις εξετάσεις

Λύνουμε απορίες ζωντανά on line καθημερινά 3 μ.μ. - 8 μ.μ.

4η Ενότητα : Το σχολείο στον χρόνο

Απαντήσεις στις ερωτήσεις του σχολικού βιβλίου

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Κείμενο 1 [Η εκπαίδευση στην αρχαία Αθήνα...] σελ. 58

Ερωτήσεις κατανόησης

- 1.** Η εκπαίδευση στην αρχαία Αθήνα ήταν ευθύνη του κράτους ή θέμα αποκλειστικά των ατόμων;

Η εκπαίδευση στην Αθήνα ήταν αποκλειστικά θέμα των ατόμων και το κράτος την είχε παραχωρήσει στην ιδιωτική πρωτοβουλία. Ακόμα και στην περίπτωση των «ορφανών του Έθνους» για εκείνα δηλαδή τα αγόρια που είχαν χάσει τον πατέρα τους στον πόλεμο, το κράτος αναλάμβανε τα έξοδα της εκπαίδευσής τους σε ιδιώτες δασκάλους.

- 2.** Υπήρχαν διαφορές και ανισότητες στην εκπαίδευση των Αθηναίων νέων εκείνη την εποχή; • Τι συμπέρασμα βγαίνει από τα πρόσωπα των κωμωδιών του Αριστοφάνη για την παιδεία στην Αθήνα τα χρόνια του Πελοποννησιακού πολέμου;

Επειδή η εκπαίδευση στην Αθήνα δεν ήταν κρατική, αλλά ευθύνη των ατόμων, ήταν φυσικό να υπάρχουν μεγάλες ανισότητες στη μόρφωση των παιδιών. Καθώς, μάλιστα, για τη μόρφωση τους πλήρωναν οι γονείς, οι γιοι των πλούσιων και των εύπορων οικογενειών μπορούσαν να συνεχίζουν τις σπουδές τους μέχρι την εφηβεία τους ενώ οι γιοι των φτωχών σταματούσαν νωρίτερα και συνήθως μόλις έπαιρναν τις βασικές γνώσεις. Υπήρχαν, μάλιστα, παιδιά που το μόνο που ήξεραν ήταν να διαβάζουν.

• Από τις κωμωδίες του Αριστοφάνη καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η πνευματική και πολιτιστική ανάπτυξη στην Αθήνα του 5^{ου} αιώνα αφορούσε όλο τον

πληθυσμό, ανεξάρτητα από την οικονομική του κατάσταση, έτσι, σε αντίθεση με προηγούμενα χρόνια, στην πόλη δεν υπήρχαν αγράμματοι. Είναι εντυπωσιακό το γεγονός ότι ακόμα και ο χωριάτης Στρεψιάδης στις *Νεφέλες*, όπως, επίσης, και ο χοντρός αλλαντοπώλης Αγοράκριτος στους *Ιππείς* του Αριστοφάνη ήξεραν γράμματα.

Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείτε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

...Πράξεις Παιδείας!

Κείμενο 2 [«Να 'σαι καλά δάσκαλε!»] σελ. 59

Ερωτήσεις κατανόησης

- 1. Με ποιους τρόπους ο καθηγητής έκανε τους μαθητές να εκφράσουν ελεύθερα στην τάξη ό,τι ένιωθαν για τα δημοτικά τραγούδια;**

Ο καθηγητής έφερνε στα παιδιά από το σπίτι του διάφορα βιβλία σχετικά με τα δημοτικά τραγούδια και τους διάβαζε ό,τι έγραφαν. Έφερνε επίσης δίσκους, μαγνητόφωνα και σλάιτς. Αφού τελείωνε το διάβασμα του βιβλίου, έκανε προβολές θέλοντας να τους δείξει τόπους, σπίτια και φορεσιές, ενώ έβαζε σιγά σιγά στο μαγνητόφωνο ή το πικάπ δίσκους με δημοτικά τραγούδια για να τα ακούνε τα παιδιά. Μάλιστα, παρακινούσε τους μαθητές του να σιγοτραγουδούν ακολουθώντας το δημοτικό και, για να μην ντρέπονται, ξεκινούσε πρώτος εκείνος το τραγούδι. Σιγά σιγά τα παιδιά ξεφοβήθηκαν και ξεντράπηκαν. Μερικά, μάλιστα, που είχαν και καλή φωνή, ζήτησαν από τον κύριο να τραγουδήσουν δημοτικά του τόπου τους. Έτσι την ώρα που κάποια παιδιά τραγουδούσαν άλλα χόρευαν σιγανά μες την τάξη. Έτσι μέσα από αυτή την ξεχωριστή διδασκαλία ο καθηγητής έκανε τους μαθητές να εκφράσουν ελεύθερα μέσα στην τάξη όλα όσα ένιωθαν για τα δημοτικά τραγούδια.

2. Τι κατάλαβαν οι μαθητές σχετικά με τη διδασκαλία αυτή και πώς το εξήγησαν στους άλλους μαθητές του σχολείου;

Οι μαθητές συμμετείχαν με όλη τους την καρδιά στο παράξενο αυτό μάθημα των νέων ελληνικών, ένα μάθημα που συνδύαζε τη γνώση με τον ήχο την κίνηση και τη φαντασία. Τίποτα από όλα αυτά δεν θύμιζε ένα συνηθισμένο βαρετό μάθημα και όμως για τους μαθητές αυτό ήταν το τέλειο, το ιδανικό μάθημα. Αυτό ακριβώς εξηγούσαν στα υπόλοιπα παιδιά στο διάλειμμα, που κατάπληκτα τα ρωτούσαν αν έκαναν στ' αλήθεια μάθημα. Τα παιδιά είχαν μάθει να θεωρούν μάθημα μόνο εκείνο στο οποίο φωνάζει ο καθηγητής, τους μιλάει άγρια και τα τρομοκρατεί με απειλές.

Κείμενο 3 [Διαβατήριο για τη ζωή η βασική εκπαίδευση] σελ. 60

Ερώτηση κατανόησης

1. Ποια σημαντικά βήματα έγιναν στην εκπαίδευση μετά το 1960 αλλά και ποια προβλήματα εξακολουθούν να υπάρχουν;

Μετά το 1960, σύμφωνα με το κείμενο, έγιναν δύο σημαντικά βήματα:

- α.** ο αριθμός των μαθητών στα σχολεία της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε όλο τον κόσμο αυξήθηκε από 250 περίπου εκατομμύρια που ήταν το 1960 σε περισσότερα από 1.000 εκατομμύρια σήμερα.
- β.** Ο αριθμός των ενηλίκων που γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση σχεδόν τριπλασιάστηκε από το 1960 έως σήμερα. Από 1.000 περίπου εκατομμύρια που γνώριζαν γραφή το 1960 ξεπερνά τα 2.700 εκατομμύρια σήμερα.

Αν και τα στοιχεία αυτά είναι θετικά, δυστυχώς εξακολουθούν να υπάρχουν προβλήματα ακόμα και σήμερα γεγονός που καθιστά αναγκαία τη συνέχιση των προσπαθειών για την αύξηση των εκπαιδευτικών ευκαιριών. Συγκεκριμένα:

- α.** Στον πλανήτη εξακολουθούν να υπάρχουν ακόμη 885 εκατομμύρια αναλφάβητοι ενήλικες και πιο συγκεκριμένα, αναλφάβητοι εξακολουθούν να είναι δύο στις πέντε γυναίκες και ένας στους πέντε άντρες.

β. Η φοίτηση των παιδιών στη βασική εκπαίδευση δυστυχώς δεν μπορεί να χαρακτηριστεί καθολική. Και δυστυχώς το ίδιο όμως ισχύει και για την ολοκλήρωση της φοίτησης σ' αυτήν. Σήμερα 130 εκατομμύρια παιδιά δεν έχουν πρόσβαση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, ενώ άλλα 100 εκατομμύρια γράφονται μεν στο σχολείο αλλά δεν μπορούν να συμπληρώσουν τα τέσσερα χρόνια φοίτησης που θεωρούνται το ελάχιστο ασφαλές όριο για να μην ξεχάσουν τα βασικά που έμαθαν, δηλαδή ανάγνωση και γραφή.

γ. Αν και έχουν γίνει μελέτες που αποδεικνύουν πόσο ωφέλιμο για την κοινωνία είναι η εκπαίδευση των γυναικών, η ανισότητα των δύο φύλων σχετικά με τη φοίτηση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, εξακολουθεί να είναι υπερβολικά μεγάλη.

2. Τι είναι η βασική εκπαίδευση και γιατί είναι τόσο αναγκαία, ώστε να χαρακτηρίζεται «διαβατήριο για τη ζωή»;

Μπορούμε να ορίσουμε τη βασική εκπαίδευση ως μια αρχική εκπαίδευση (επίσημη ή ανεπίσημη), η οποία καλύπτει την περίοδο από το 3ο περίπου ως το 12ο τουλάχιστον έτος των παιδιών. Η βασική εκπαίδευση είναι τόσο σημαντική ώστε μπορεί να χαρακτηριστεί το «διαβατήριο για τη ζωή», ένα διαβατήριο που επιτρέπει σε όλους να επωφεληθούν από αυτήν, να επιλέγουν αυτό που θέλουν να κάνουν, να συμμετέχουν στην οικοδόμηση του κοινού μέλλοντος και να μαθαίνουν διαρκώς. Με τη βασική εκπαίδευση θα αντιμετωπίσουμε με επιτυχία την ανισότητα ανάμεσα στα δύο φύλα, θα μπορέσουμε να αμβλύνουμε τις διακρίσεις που υφίστανται πολλές ανθρώπινες ομάδες, όπως οι γυναίκες, οι αγροτικοί πληθυσμοί, οι φτωχοί των πόλεων, οι περιθωριοποιημένες εθνικές μειονότητες καθώς και τα εκατομμύρια των παιδιών που εργάζονται και δεν πηγαίνουν σχολείο.

Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείτε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

Κείμενο 4 [Οι νέες τεχνολογίες θα αλλάξουν την εκπαίδευση] σελ. 61**Ερωτήσεις κατανόησης**

- 1. Πώς μπορεί να βοηθήσει η τεχνολογία, ώστε ν' αλλάξει το «περιβάλλον μάθησης» στο σχολείο;**

Τα τελευταία χρόνια ακόμα και οι πιο δύσπιστοι και παραδοσιακοί δάσκαλοι έχουν αντιληφθεί ότι οι νέες τεχνολογίες παρέχουν στην εκπαίδευση πρωτόγνωρες

δυνατότητες και την ωθεί στην υιοθέτηση σημαντικών αλλαγών. Συγκεκριμένα με τη βοήθεια της τεχνολογίας στην εκπαίδευση επιφέρει σημαντικές βελτιώσεις και αλλαγές:

- η τάξη του σχολείου δεν θα περιορίζεται στους τέσσερις τοίχους, αλλά μέσω του διαδικτύου θα μεταφέρεται σε όποια μέρη μπορεί να μάθει ο μαθητής: κάθε τάξη θα είναι συνδεδεμένη μέσω του διαδικτύου με έναν απέραντο ιστό μάθησης που θα επιτρέπει στα παιδιά να αναζητήσουν γνώσεις, παραδείγματα, απαντήσεις και λύσεις στα θέματα που του έχουν ανατεθεί, να συζητά με άλλα παιδιά που ερευνούν το ίδιο θέμα, να συμμετέχει σε ομάδες εργασίας, να έρχεται σε επαφή με ομάδες με τις οποίες έχει κοινά μορφωτικά ενδιαφέροντα. Τα βασικά εργαλεία της νέας αυτής τάξης θα είναι η τηλεεκπαίδευση και τα CD πολυμέσων.

- 2. Ποιος ρόλος προδιαγράφεται για τον δάσκαλο στο σχολείο του μέλλοντος στο οποίο θα αξιοποιείται η τεχνολογία;**

Στο σχολείο του μέλλοντος δεν θα αλλάξει μόνο η τάξη και η λειτουργία της, παράλληλα πρέπει να αλλάξει και ο ρόλος του δασκάλου, ο οποίος δεν θα είναι πλέον ο μοναδικός υπεύθυνος για τη μετάδοση της γνώσης, αλλά θα μετατραπεί στον καθοδηγητή της αυτοδιδασκαλίας των παιδιών. Ο δάσκαλος θα χρησιμοποιεί την τεχνολογία ώστε να εντοπίζει τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες κάθε μαθητή, ώστε να τον καθοδηγεί στα κατάλληλα μονοπάτια αναζήτησης της γνώσης. Ο ρόλος του θα θυμίζει τον σωκρατικό δάσκαλο. Ο δάσκαλος δηλαδή θα πάψει να βλέπει τους μαθητές του ως παθητικούς αποδέκτες της διδασκαλίας του και θα τους παρέχει αρκετό χρόνο να κρίνουν, να σκέφτονται, να εφαρμόζουν, να συνθέτουν και να οραματίζονται, Ο δάσκαλος θα είναι το κέντρο για την αναζήτηση της γνώσης και όχι πλέον η αυθεντία.

- Η επικοινωνία αυτή προσφέρει συναισθηματική ασφάλεια, αυτοπεποίθηση και αυτοεκτίμηση και βοηθά τους νέους να αντιμετωπίζουν πιο αποτελεσματικά τα προβλήματά τους.

Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείτε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

...Πράξεις Παιδείας!

Β. ΔΙΑΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΜΕΤΑΒΑΤΑ ΡΗΜΑΤΑ-ΑΝΙΚΕΙΜΕΝΟ

Β.1 Οι διαθέσεις του ρήματος

ΘΥΜΑΜΑΙ ΟΤΙ: Η διάθεση αναφέρεται στη σημασία του ρήματος και στη σχέση που έχει με το υποκείμενό του και διακρίνεται:

α. ενεργητική

β. παθητική

γ. μέση

δ. ουδέτερη

Ακούω και μιλώ (σελ. 62 σχολ. βιβλ.)

1. **Θέτει, εμφανίζεται, ζητούνται, θα επιτρέψουν, κάνουμε, οραματίζονται.** Σε ποια φωνή βρίσκονται τα παραπάνω ρήματα του κειμένου 4;

Θέτει: ενεργητική φωνή,

εμφανίζεται: παθητική φωνή,

ζητούνται: παθητική φωνή,

θα επιτρέψουν: ενεργητική φωνή,

κάνουμε: ενεργητική φωνή,

οραματίζονται: παθητική φωνή

2. Στην τελευταία παράγραφο του κειμένου 4 βρείτε πέντε ρήματα που να δείχνουν ενέργεια (δράση) του υποκειμένου.

- να βρίσκει
- να κρίνουν
- να σκέφτονται
- να εφαρμόζουν
- να συνθέτουν

Διαβάζω και γράφω (σελ. 62 σχολ. βιβλ.)

1. α. Οι α. Οι Αθηναίοι μετέφεραν τα παιδιά και τις γυναίκες στην Τροιζήνα. (κείμε. 1)
β. Ο καθηγητής παρακινούσε τους μαθητές. (κείμε. 2)

Σ' αυτές τις φράσεις το υποκείμενο ενεργεί και η ενέργειά του μεταβαίνει κάπου. Ξαναγράψτε τις φράσεις χρησιμοποιώντας ως υποκείμενο των ρημάτων τις υπογραμμισμένες λέξεις. • Το υποκείμενο ενεργεί ή δέχεται μια ενέργεια;

α. Τα παιδιά και οι γυναίκες μεταφέρθηκαν από τους Αθηναίους στην Τροιζήνα.
β. Οι μαθητές παρακινούνταν από τον καθηγητή.

• Στις παραπάνω περιπτώσεις τα υποκείμενα (*Τα παιδιά και οι γυναίκες, Οι μαθητές*) δέχονται μια ενέργεια.

2. α. Ο καθηγητής μας έφεγγε ολόκληρος. (κείμε. 2)
β. Δυο τρία παιδιά χόρευαν το τραγούδι μες στην τάξη. (κείμε. 2)
γ. 100 εκατομμύρια παιδιά γράφονται στο σχολείο (από τους γονείς τους). (κείμε. 3)
δ. Τρέφονται οι πρόσφυγες με έξοδα του κράτους. (κείμε. 1)

ε. Παραμένουν αποκλεισμένοι από την εκπαίδευση. (κείμεν. 3)

Ποιος ενεργεί σε καθεμιά από τις προηγούμενες προτάσεις; • Ποια λέξη δέχεται την ενέργεια του ρήματος; • Το ρήμα δείχνει σε όλες τις περιπτώσεις ότι το υποκείμενο ενεργεί;

α. Ο καθηγητής μας έφεγγε ολόκληρος. (κείμεν. 2)

ενεργεί: ο καθηγητής.

δέχεται την ενέργεια: (-)

β. Δύο τρία παιδιά χόρευαν το τραγούδι μες στην τάξη. (κείμεν. 2)

ενεργεί: δύο τρία παιδιά

δέχεται την ενέργεια: το τραγούδι

γ. 100 εκατομμύρια παιδιά γράφονται στο σχολείο (από τους γονείς τους). (κείμεν. 3)

ενεργεί: (-)

δέχεται την ενέργεια: 100 εκατομμύρια παιδιά

δ. Τρέφονται οι πρόσφυγες με έξοδα του κράτους. (κείμεν. 1)

ενεργεί: : οι πρόσφυγες

δέχεται την ενέργεια: οι πρόσφυγες

ε. Παραμένουν αποκλεισμένοι από την εκπαίδευση. (κείμεν. 3)

ενεργεί: (-)

δέχεται την ενέργεια: (-)

3. – Η βασική εκπαίδευση επιτρέπει σε όλους να **επωφεληθούν** από αυτήν. (κείμεν. 3)

– Ολόκληρη η κοινωνία **ωφελείται** από την εκπαίδευση των γυναικών. (κείμεν. 3)

Βρείτε το υποκείμενο των ρημάτων με έντονους χαρακτήρες. • Από ποια λέξη δέχεται ενέργεια;

• επωφεληθούν: υποκ. όλοι (ενν.)

δέχεται ενέργεια: από αυτήν (από τη βασική εκπαίδευση)

- ωφελείται: υποκ. : η κοινωνία
δέχεται ενέργεια: από την εκπαίδευση των γυναικών

4. Ποιο ρήμα μέσης διάθεσης πιστεύετε ότι αντιστοιχεί σε κάθε σκίτσο;

α. στολίζομαι, β. κρύβομαι, γ. καθρεπτίζομαι, δ. λυπάμαι

B.2 Μεταβατικά και αμετάβατα ρήματα

Ακούω και μιλώ (σελ. 64 σχολ. βιβλ.)

1. Στο **κείμενο 2** γίνεται λόγος για γεγονότα που διαδραματίζονται σε ένα σχολείο. Ποια ρήματα στην 1η παράγραφο δείχνουν τι κάνει ο καθηγητής και ποια τι κάνουν τα παιδιά;

ρήματα που δείχνουν τι κάνει ο καθηγητής: έφερνε (βιβλία), διάβαζε, έφερνε (δίσκους, μαγνητόφωνα, σλάιντς), έκαμνε (προβολές), για να μας δείξει, έβαζε (δίσκους), παρακινούσε, έδινε (το παράδειγμα), κατενθουσιάστηκε, είπε, ήξερε.

ρήματα που δείχνουν τι κάνουν τα παιδιά: ξαναφοβήθηκαν, ξεντράπηκαν, ζήτησαν (να πούνε τραγούδια), τραγουδούσαν,, χόρευαν, χειροκροτήσαμε, είδαμε.

2. Στο **κείμενο 1** συναντούμε τα ρήματα *περιοριζόταν, πλησίαζε, παίρνει, σταματούσαν, ζήτησε*. Ποια από αυτά χρειάζονται κάποιο συμπλήρωμα για να ολοκληρωθεί το νόημά τους και ποια όχι;

- **ρήματα που χρειάζονται συμπλήρωμα:** (μεταβατικά ρήματα δέχονται ως συμπλήρωμα αντικείμενο) *περιοριζόταν* (να πληρώνει), *να παίρνει*: (δύο οβολούς), *σταματούσαν* (τις σπουδές), *ζήτησε* (να γράψει).
- **ρήματα που δε χρειάζονται συμπλήρωμα:** (αμετάβατα ρήματα): *πλησίαζε*

Διαβάζω και γράφω (σελ. 64 σχολ. βιβλ.)

1. Παρατηρήστε τις παρακάτω ενέργειες του πρωταγωνιστή του κειμένου 5:

Ο Διευθυντής	βασίλευε (α)
	κυβερνούσε (β)
	είχε έρθει (γ)
	είχε φέρει τη Νέα Παιδαγωγική (δ)
	κρατούσε ένα μικρό στριφτό βούρδουλα (ε)

Και τα πέντε παραπάνω ρήματα είναι ενεργητικά. Ποια από αυτά χρησιμοποιούνται χωρίς συμπλήρωμα; • Ποια έχουν κάποιο συμπλήρωμα στο οποίο μεταβαίνει η ενέργεια του ρήματος;

- **Χωρίς συμπλήρωμα χρησιμοποιούνται τα:** βασίλευε, κυβερνούσε, είχε έρθει.
- **Έχουν συμπληρώματα τα:** είχε φέρει, κρατούσε.
- **Μεταβαίνει η ενέργεια του ρήματος στα :** (είχε φέρει) τη Νέα Παιδαγωγική, (κρατούσε) ένα μικρό στριφτό βούρδουλα.

2. Κρατούσε ένα μικρό στριφτό βούρδουλα. Άρχισε να βγάζει λόγο.

Η ενέργεια του ρήματος μεταβαίνει σε κάποιο συμπλήρωμα. Τι παρατηρείτε στα ίδια ρήματα στις ακόλουθες προτάσεις;

Το διάλειμμα κράτησε πάνω από μισή ώρα. Η εκδήλωση άρχισε μετά τις εννέα.

Παρατηρώ ότι τα ρήματα **κράτησε** και **άρχισε** είναι αμετάβατα και δεν χρειάζονται κάποιο συμπλήρωμα.

B.3 Αντικείμενο – Μονόπτωτα και δίπτωτα ρήματα

Ακούω και μιλώ (σελ. 65 σχολ. βιβλ.)

1. Αντικαταστήστε με δικά σας παραδείγματα από τη σχολική ζωή το συμπλήρωμα που είναι με έντονους χαρακτήρες:

- *(Ο καθηγητής) έφερνε δίσκους.*
Ο καθηγητής των μαθηματικών έφερνε τετράδια, βιβλία, χάρακες, διαβήτες.
- *Διαπιστώσαμε πως μόνο το χειροκρότημα μας είχαν ακούσει.* (κείμεν. 2)
Διαπιστώσαμε πως οι καθηγητές μας μόνο τις φωνές και τα παράπονά μας είχαν ακούσει.

2. Βρείτε τα συμπληρώματα των παρακάτω ρημάτων.

- α. *Και δεν κάνετε μάθημα;* (κείμεν. 2) → **μάθημα**
- β. *Τους εξηγήσαμε και μας κοίταζαν κατάπληκτοι.* (κείμεν. 2) → **τους (εξηγήσαμε), μας (κοίταζαν)**
- γ. *Ζήτησε από τον Αριστείδη να γράψει το όνομά του.* (κείμεν. 1) → **από τον Αριστείδη (Ζήτησε), το όνομά του (να γράψει)**
- δ. *Έκαμνε προβολές, για να μας δείξει τόπους, φορεσιές, σπίτια.* (κείμεν. 2) → **προβολές (έκαμνε), μας, τόπους, φορεσιές, σπίτια (για να δείξει)**
- ε. *Μας έφερνε από το σπίτι του βιβλία.* (κείμεν. 2) → **μας, βιβλία (έφερνε)**

Διαβάζω και γράφω (σελ. 66 σχολ. βιβλ.)

1. Ξέρετε αυτό, ξέρετε εκείνο, ξέρετε το άλλο; (κείμεν. 2): Απευθυνόμενοι στους συμμαθητές σας, χρησιμοποιήστε το ίδιο ρήμα και αντικαταστήστε τις αντωνυμίες με:

α. ουσιαστικά: ξέρετε ποδόσφαιρο, ξέρετε βόλεϊ, ξέρετε κολύμπι;

β. προτάσεις που να αρχίζουν με ότι: ξέρετε ότι αύριο δεν έχουμε σχολείο; // ξέρετε ότι αύριο γράφουμε διαγώνισμα; // ξέρετε ότι η καθηγήτρια της μουσικής είναι άρρωστη;

γ. προτάσεις που να αρχίζουν με ερωτηματική αντωνυμία ή ερωτηματικό επίρρημα: Τι ξέρετε για τον καινούριο μας συμμαθητή; // Ποιος ξέρει αν αύριο θα βρέχει; // Πώς ξέρεις ότι αύριο δεν έχουμε Αρχαία;

2. να μιλήσει με τους συμμαθητές του, να της πείτε όλες τις επαρχίες, δημιουργεί ένα σωρό ιστορίες, να το πετάει σ' αυτόν..., ζητάει να της το πάμε, θα σας πει πως θα καταντήσετε αγράμματοι. (κείμεν. 6) Ποια μορφή έχουν τα αντικείμενα που συνοδεύουν τα ρήματα με έντονους χαρακτήρες στις παραπάνω φράσεις;
- Μερικά από τα ρήματα των φράσεων αυτών έχουν δύο αντικείμενα· εντοπίστε τα.

ΡΗΜΑΤΑ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ	ΜΟΡΦΗ
να μιλήσει	με τους συμμαθητές του	πρόθεση + ουσιαστικό
να πείτε	της//,τις επαρχίες	αντωνυμία (γενική) ουσιαστικό (αιτιατική)
δημιουργεί	ένα σωρό ιστορίες	ουσιαστικό
να πετάει	το// σ' αυτόν	αντωνυμία//πρόθεση με αντωνυμία
να ζητάει	να της το πάμε	δευτερεύουσα πρόταση
θα πει	σας //πως θα καταντήσετε αγράμματοι	αντωνυμία// δευτερεύουσα πρόταση

Τα ρήματα με δύο αντικείμενα είναι τα: να πείτε, θα πει, λέγω, να πετάει, ζητάει.

3. Τραγουδούσαν, χόρευαν (κείμεν. 2): Αναφερόμενοι σε μια εκδήλωση του σχολείου σας, χρησιμοποιήστε τα ρήματα μέσα σε προτάσεις με αντικείμενο μια λέξη της ίδιας ετυμολογικής οικογένειας με αυτά.

Στη γιορτή του σχολείου τα παιδιά της χορωδίας τραγουδούσαν ηπειρώτικα τραγούδια και πολλοί μαθητές χόρευαν ηπειρώτικους χορούς.

Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείτε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

...Πράξεις Παιδείας!

Κείμενο 7 [Κόμικς] σελ. 68

4. • Βρείτε τις διαθέσεις των ρημάτων και τα αντικείμενά τους στο παραπάνω σκίτσο.

ΡΗΜΑΤΑ	ΔΙΑΘΕΣΕΙΣ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ
κοιμήσου	ουδέτερη	
κοντεύουμε	ουδέτερη	
νυστάζω	ουδέτερη	
θα δώσω	ενεργητική	σε (άμεσο) //στη νυχτερίδα (έμμεσο)
να φάει	ενεργητική	σε
κάνετε	ενεργητική	που (το οποίο)

δεν είναι	ουδέτερη	-
να φοβίζετε	ενεργητική	το μικρό
ξέρω	ενεργητική	το
ελάτε	ενεργητική	-
είναι	ουδέτερη	
να φοβίζετε	ενεργητική	εμένα

Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείτε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

ARNOS
Online Education

...Πράξεις Παιδείας!

Γ. Το α' συνθετικό

Ακούω και μιλώ (σελ. 69 σχολ. βιβλ.)

1. Ποια λέξη φανερώνει ότι το **κείμενο 1** είναι απόσπασμα ενός μεγαλύτερου κειμένου; • Ποιο ρόλο παίζει η λέξη «ακόμα» σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο λόγου; • Τι εξυπηρετούν οι λέξεις «πάλι» και «αλλά» στη β' παράγραφο;

Η λέξη που φανερώνει ότι το κείμενο 1 είναι απόσπασμα από ένα μεγαλύτερο κείμενο είναι η λέξη: **λοιπόν**. Το **λοιπόν** συνδέει την παράγραφο στην οποία βρίσκεται με την προηγούμενη περίοδο, και φαίνεται ότι η παράγραφος αυτή λειτουργεί ως συμπέρασμα όσων ειπώθηκαν στην προηγούμενη παράγραφο.

Η λέξη **ακόμα** συνδέει τις δύο περιόδους και δείχνει ότι η δεύτερη παράγραφος συμπληρώνει το νόημα της πρώτης. Χρησιμοποιώντας το παράδειγμα των ορφανών του πολέμου μετά το **ακόμα**, συγγραφέας επιβεβαιώνει όσα είχε υποστηρίξει προηγουμένως.

Η λέξη **πάλι** όπως και η λέξη **αλλά**, συνδέουν τις παραγράφους μεταξύ τους. Η λέξη **πάλι**, λειτουργεί προσθετικά στον λόγο και τονίζει το ότι τα παιδιά φτωχών οικογενειών ίσα που μάθαιναν να διαβάζουν. Το **αλλά** δηλώνει αντίθεση με τα προηγούμενα.

2. Ποιες λέξεις συνδέουν τις περιόδους λόγου και τις παραγράφους μεταξύ τους στο κείμενο 2;

Στην πρώτη παράγραφο το **και** συνδέει την παράγραφο αυτή με τα προηγούμενα.

Η δεύτερη παράγραφος συνδέεται με την πρώτη με τη φράση **και πραγματικά**. Με τη φράση αυτή επιβεβαιώνονται οι σκέψεις του συγγραφέα σχετικά με ό,τι είχε υποθέσει πως θα συνέβαινε με τα παιδιά της διπλανής τάξης:

Λέξεις που συνδέουν μεταξύ τους τις περιόδους λόγου: **Μόλις**, (παρακινούσε) **μάλιστα**, **Και μερικά**, (μας φάνηκε) **μάλιστα**, **Στο τέλος (χειροκροτήσαμε)**, **τους** (η αντωνυμία επαναλαμβάνει τη λέξη τα άλλα παιδιά), **Αλλά** ήξεραν

3. Η πρώτη περίοδος λόγου στο κείμενο 3 επισημαίνει ένα πρόβλημα της σύγχρονης εκπαίδευσης. Ποια σχέση έχει με τις δύο παραγράφους του κειμένου;

Η πρώτη παράγραφος επισημαίνει το πρόβλημα των αντιθέσεων που χαρακτηρίζουν τις προσπάθειες που έγιναν για αύξηση των εκπαιδευτικών ευκαιριών.

Στην πρώτη από τις επόμενες δύο παραγράφους οι αντιθέσεις αυτές αναπτύσσονται με λεπτομέρειες, ενώ στη δεύτερη παράγραφο αναλύεται η άποψη του συγγραφέα σύμφωνα με την οποία οι σοβαρές διακρίσεις θα αμβλυνθούν μόνο με τη φοίτηση στη βασική εκπαίδευση.

4. Προσέξτε το κείμενο 4. Ποιες λέξεις και εκφράσεις συνδέουν τις παραγράφους μεταξύ τους στο κείμενο 4; Εξηγήστε, με βάση τις συνδετικές αυτές λέξεις, με ποια σειρά θα γίνουν οι αλλαγές στην εκπαίδευση, σύμφωνα με το κείμενο.

Η πρώτη παράγραφος αποτελεί την εισαγωγή στο θέμα μας και αναφορά στις δυνατότητες που προσφέρει στην εκπαίδευση η τεχνολογία και η εισαγωγή της στα σχολεία.

Η δεύτερη παράγραφος συνδέεται με την πρώτη με τη φράση: **Ο πρώτος στόχος**, και αναφέρεται στην αλλαγή του σχολείου με βάση τις ανάγκες του μαθητή.

Η τρίτη παράγραφος ενώνεται με την προηγούμενη με τη φράση: **ο αμέσως επόμενος στόχος** με αναφορά στις αλλαγές που θα γίνουν στο περιβάλλον μάθησης.

Η τέταρτη παράγραφος συνδέεται με τις προηγούμενες με τη φράση **παράλληλα όμως**. Στην παράγραφο αυτή έχουμε αναφορά στην αλλαγή του ρόλου του δασκάλου. Η λέξη παράλληλα μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η αλλαγή στον ρόλο του δασκάλου πρέπει να γίνει παράλληλα με τις αλλαγές που αναφέρονται στις δύο προηγούμενες παραγράφους, ενώ η προσθήκη του αλλά επισημαίνει ότι η αλλαγές αυτές δεν θα πρέπει να θεωρούνται δεδομένες.

Διαβάζω και γράφω (σελ. 69 σχολ. βιβλ.)

- 1. Μπορείτε να αποδώσετε σε μία παράγραφο όσα διαβάσατε στο κείμενο 2; • Προσθέστε κάποιες συνδετικές λέξεις, ώστε να βοηθήσετε τους αναγνώστες να παρακολουθήσουν τη σειρά με την οποία εξελίχθηκε το μάθημα στην τάξη. Για παράδειγμα, μπορείτε να αρχίσετε έτσι: «Στην αρχή μάς έφερνε...».**

Στην αρχή ο καθηγητής των Νέων Ελληνικών μας έφερνε από το σπίτι του βιβλία διάφορα και μας τα διάβαζε από μέσα. **Έπειτα** έφερνε δίσκους, μαγνητόφωνα και σλάιντς. **Μόλις** τελείωνε το διάβασμα ενός βιβλίου, μας έκανε προβολές, για να μας δείξει τόπους, φορεσιές, σπίτια και έβαζε στο μαγνητόφωνο ή στο πικάπ δίσκους με δημοτικά τραγούδια ν' ακούμε. Κατόπιν μας παρακινούσε να ακολουθήσουμε κι εμείς και έδινε εκείνος πρώτος το παράδειγμα σιγοτραγουδώντας. **Έπειτα από λίγο καιρό** πολλά από τα παιδιά ξεφοβήθηκαν και ξεντράπηκαν. **Μάλιστα** κάποια, που είχαν καλή φωνή, ζήτησαν να πούνε τραγούδια του τόπου τους. **Λίγο αργότερα** κάποια άρχισαν να χορεύουν. Ο καθηγητής δάκρυσε από συγκίνηση. **Στο τέλος** του μαθήματος όλοι χειροκροτήσαμε ενθουσιασμένοι.

2. Μπορείτε να γράψετε τη θεματική πρόταση κάθε παραγράφου στο **κείμενο 4; • Με ποιο σκεπτικό χώρισε ο συγγραφέας το κείμενο αυτό σε τέσσερις παραγράφους;**

1^η παράγραφος: Ακόμα και οι πιο παραδοσιακοί παιδαγωγοί έχουν αντιληφθεί πλέον ότι η τεχνολογία παρέχει στην εκπαίδευση πρωτόγνωρες δυνατότητες και την ωθεί προς ενδιαφέρουσες αλλαγές.

2^η παράγραφος: Ο πρώτος στόχος που θέτει η κοινωνία του 21^{ου} αιώνα για την αλλαγή του σχολείου είναι η εκπαίδευση να αρχίζει με βάση τις ανάγκες του μαθητή.

3^η παράγραφος: Ο αμέσως επόμενος στόχος της αλλαγής είναι να αλλάξει το περιβάλλον μάθησης.

4^η παράγραφος: Παράλληλα, όμως, θα πρέπει να αλλάξει και ο ρόλος του δασκάλου.

• Η πρώτη παράγραφος είναι εισαγωγική και σ' αυτήν ο συγγραφέας μας παρουσιάζει το θέμα με το οποίο θα ασχοληθεί, δηλαδή τις αλλαγές που θα επιφέρει στην εκπαίδευση η εισαγωγή της τεχνολογίας. Στις επόμενες παραγράφους έχουμε ανάλυση με λεπτομέρειες των στόχων που θέτει η κοινωνία του 21^{ου} αιώνα σχετικά με τις αλλαγές που πρέπει να πραγματοποιηθούν με την εισαγωγή της τεχνολογίας στη μάθηση και στο σχολείο γενικότερα.

3. Μπορείτε να αντικαταστήσετε τις συνδετικές λέξεις ανάμεσα στις παραγράφους με άλλες, χωρίς να αλλάξει το νόημα του **κειμένου 4;**

δεύτερη παράγραφος : Ο πρώτος στόχος→ Ο βασικός στόχος ή ο κυριότερος στόχος

τρίτη παράγραφος: ο αμέσως επόμενος στόχος→ Εξίσου σημαντικός στόχος είναι...

τέταρτη παράγραφος: παράλληλα όμως→ επιπλέον, επίσης

4. Αφού μελετήσετε τη δομή κάθε παραγράφου, του κειμένου 4, γράψτε έναν πλαγιότιτλο για καθεμία.

1^η παράγραφος: Οι νέες δυνατότητες που προσφέρει η τεχνολογία στην εκπαίδευση.

2^η παράγραφος: Πρώτος στόχος: αφετηρία της εκπαίδευσης, οι ανάγκες του μαθητή.

3^η παράγραφος: Δεύτερος στόχος: αλλαγή του περιβάλλοντος μάθησης.

4^η παράγραφος: Τρίτος στόχος η αλλαγή του ρόλου του εκπαιδευτικού σε συνδυασμό με τις υπόλοιπες αλλαγές.

Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείτε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

...Πράξεις Παιδείας!

Δ. ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Για άγνωστες λέξεις ή επιπλέον πληροφορίες μπορείτε να συμβουλευέστε το :

Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής

1. Συνδυάστε τα ουσιαστικά από τα προηγούμενα κείμενα: εκπαίδευση, καθηγητής, σχολείο, μαθητής, διευθυντής με κάθε ομάδα επιθέτων/μετοχών.

εκπαίδευση: προσχολική, γενική, επαγγελματική

καθηγητής: αυστηρός, καταρτισμένος, επιεικής

σχολείο: ημερήσιο, δημόσιο, πειραματικό

μαθητής: επιμελής, δημιουργικός, προσεκτικός

διευθυντής: δυναμικός, τυπικός, σχολαστικός,

■ Μπορείτε να βρείτε κι εσείς άλλα επίθετα που να ταιριάζουν με αυτά τα ουσιαστικά;

εκπαίδευση: δημόσια, ιδιωτική, ανώτερη, ανώτατη, πανεπιστημιακή, τεχνική, βασική

καθηγητής: φιλικός, ενθουσιώδης, αναλυτικός, δημιουργικός, απόμακρος,

σχολείο: ιδιωτικό, νυχτερινό, μουσικό, μονοθέσιο, μοντέρνο, παραδοσιακό...

μαθητής: καλός, απρόσεκτος, τυπικός, ευγενικός, υπάκουος...

διευθυντής: φιλικός, απρόσιτος, αυστηρός, δημιουργικός, ενθουσιώδης,

2. Επιλέξτε από τα εισαγωγικά κείμενα ρήματα και ουσιαστικά που αναφέρονται στο σχολείο και στην εκπαίδευση γενικότερα. ■ Στη συνέχεια αξιοποιήστε ορισμένες απ' αυτές τις λέξεις στη δραστηριότητα παραγωγής λόγου που θα σας δοθεί παρακάτω και θα σας ζητάει να παρουσιάσετε προτάσεις για τη βελτίωση-αλλαγή του σχολείου σας.

ΚΕΙΜΕΝΟ	ΡΗΜΑΤΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ
1	πλήρωναν, συνεχίζουν (τις σπουδές), σταματούσαν (νωρίτερα [ενν. τις σπουδές]), μάθαιναν, διαβάζουν, γράφει,	εκπαίδευση, δημοσίου, δασκάλους, μισθό, σπουδές, γραμματάκια
2	διάβαζε, δείξει, ν' ακούμε, παρακινούσε, ν' ακολουθούμε, ξεφοβήθηκαν, ξεντράπηκαν, έκαμναν (ερωτήσεις), διαπιστώσαμε, εξηγούσαμε, ρωτούσαν, απαντούσαμε, Ξέρετε, δεν ήξεραν	μάθημα, των Νέων Ελληνικών, (δημοτικά) τραγούδια, βιβλία, δίσκους, μαγνητόφωνα, σλάιντς, παράδειγμα, τάξη, φασαρία, κακό, χορούς, διάλειμμα, ερωτήσεις, χειροκρότημα, κατάλογος, φωνές, τρεμούλες
3	καταβλήθηκαν, αυξήθηκε, γνωρίζουν, έμαθαν, να επεκτείνουμε, να σχεδιάσουμε, να αναπτύξουμε, θα στοχεύουμε	ο απολογισμός των προσπαθειών, αύξηση των εκπαιδευτικών ευκαιριών, Ο αριθμός των μαθητών, πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, γραφή, ανάγνωση, αναλφάβητοι,

		φοίτηση στη βασική εκπαίδευση, σχολείο, ανάγνωση, γραφή, συστήματα, πρότυπα εκπαίδευσης, μετάδοσης της γνώσης, προσπάθεια, διαβατήριο, διακρίσεων, μειονότητες
4	παρέχει, ωθεί, διερευνούμε, προσομοιώνουμε, κατανοούμε, προσαρμόζεται, ανταποκρίνεται, κρίνονται, ζητούνται (αλλαγές), θα «μεταφέρεται», μπορεί να μάθει, να στραφεί για να αναζητήσει, συμμετέχει, να αλλάξει, να εντοπίζει, θα επιστρέφει, να κρίνουν, να σκέφτονται, να εφαρμόζουν, να συνθέτουν, να οραματίζονται...	παιδαγωγοί, τεχνολογία, εκπαίδευση, δυνατότητες, ερωτήματα, (αφηρημένες) έννοιες, (πρώτος) στόχος, σχολείου, εκπαίδευση, ανάγκες του μαθητή, πρόγραμμα σπουδών, τάξεις, ωρολόγιο πρόγραμμα, σύστημα βαθμολόγησης, περιβάλλον μάθησης, αρωγός, τεχνολογία, δυνατότητες, διαδικτύου, ιστό μάθησης, γνώσεις, παραδείγματα, απαντήσεις, λύσεις, θέμα, ομάδες εργασίας, ενδιαφέροντα, τηλεεκπαίδευση, cd πολυμέσων, εργαλεία, ρόλος του δασκάλου, γνώσης, εκπαιδευτικός, καθοδηγητή της αυτοδιδασκαλίας, τεχνολογία, αποδέκτες, διδασκαλίας, επίκεντρο, αναζήτησης της γνώσης, αυθεντία.

Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείτε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

3. Αναζητήστε τόσο στα εισαγωγικά κείμενα όσο και σε κείμενα άλλων μαθημάτων της τάξης σας (Ιστορία, Θρησκευτικά, Γεωγραφία κτλ.) λέξεις που χρησιμοποιούνται για τη σύνδεση των παραγράφων. • Αξιοποιήστε κάποιες απ' αυτές τις λέξεις στη δραστηριότητα παραγωγής λόγου που θ' ακολουθήσει.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΔΕΤΙΚΩΝ ΛΕΞΕΩΝ Ή ΦΡΑΣΕΩΝ
χρόνος: έπειτα, μετά, αργότερα, έως ότου, οπότε, μεμιάς, ύστερα, πριν
αντίθεση: όμως, αλλά, μα, ενώ, εξάλλου, αντίθετα, ενώ, αν και, ωστόσο, άλλωστε, από τη μια... από την άλλη
συμπέρασμα: άρα, έτσι, επομένως, συμπερασματικά
πρόσθεση-έμφαση: αλλά και, επίσης, εξάλλου, επιπλέον, επίσης, βέβαια, πρώτον, δεύτερον..., πράγματι...
αιτία: γι' αυτό, επειδή, μια και, εφόσον
τόπο: εδώ, εκεί, επάνω
εξήγηση: δηλαδή, με λίγα λόγια

Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείτε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

...Πράξεις Παιδείας!

Ε. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΛΟΓΟΥ**Ακούω και μιλώ** (σελ. 71 σχολ. βιβλ.)**1. Σας αρέσει ο τρόπος που οργανώνει το μάθημα του ο δάσκαλος στο απόσπασμα του **κειμένου 2**;**

Ο τρόπος που οργανώνει ο καθηγητής το μάθημά του είναι εντελώς διαφορετικός από τον τρόπο οργάνωσης ενός συνηθισμένου μαθήματος. Πρώτα διαβάζει κάποιο βιβλίο στους μαθητές, χρησιμοποιεί κατόπιν μέσα όπως δίσκους, μαγνητόφωνο, σλάιντς, ως συμπληρωματικά στοιχεία γνώσης με τα οποία παρακινεί τους μαθητές του να βιώσουν το μάθημα. Το γεγονός μάλιστα της εισαγωγής μουσικής και χορού σκορπά ενθουσιασμό στους μαθητές, προξενεί το ενδιαφέρον τους και ικανοποιεί τον στόχο του καθηγητή, που δεν είναι άλλος από τη μάθηση και την αναζήτηση. Η βιωματική διδασκαλία που εφαρμόζει, δίνει στους μαθητές το κίνητρο να συμμετάσχουν στην εκπαιδευτική διαδικασία και δεν τους απομακρύνει από αυτήν. Στην περίπτωση αυτή ο δάσκαλος δεν αποτελεί τη μοναδική πηγή γνώσης, αλλά είναι εκείνος που δίνει τις κατευθύνσεις στα παιδιά, εκείνος, δηλαδή, που τα εμπνέει να αναζητήσουν τη γνώση, να συμμετάσχουν με ένα διαφορετικό τρόπο στο μάθημα (χορεύουν και τραγουδούν), να κρίνουν, να επιλέξουν και στο τέλος να κατακτήσουν τη γνώση. Είναι γενικά παραδεκτό ότι η γνώση η οποία αποκτιέται με τον τρόπο αυτό μένει αναλλοίωτη στη μνήμη και τη σκέψη, καθώς ο μαθητής . δεν είναι ο συνηθισμένος παθητικός μαθητής, αλλά εκείνος που είναι υπεύθυνος για τη γνώση που λαμβάνει και συμμετέχει στη διαμόρφωσή της.

2. • Οργανώνετε μια συζήτηση στο σχολείο σας με θέμα: «Αναζητώντας ένα σύγχρονο διαφορετικό σχολείο». • Στην αρχή ένας μαθητής θα παρουσιάσει μια περιγραφή του σχολείου που προτείνει ο συγγραφέας του **κειμένου 4. • Στη συνέχεια ο καθένας από εσάς να περιγράψει πώς θέλει να είναι το σχολείο στο μέλλον. Μπορείτε να ξεκινήσετε την περιγραφή σας από το σχολικό χώρο (κτίριο, αίθουσες), το διδακτικό υλικό και να συνεχίσετε με τους εκπαιδευτικούς, τον τρόπο διδασκαλίας κτλ.**

Στο σχολείο του 21^{ου} αιώνα, όπως το προτείνει ο συγγραφέας του κειμένου 4 , πρέπει η εκπαίδευση να έχει ως αφετηρία της τις ανάγκες του μαθητή. Δεν θα

προσαρμόζεται ο μαθητής σε ένα απρόσωπο πρόγραμμα σπουδών, αλλά το πρόγραμμα σπουδών θα εξατομικεύεται και θα προσαρμόζεται στις ανάγκες του μαθητή. Το γεγονός αυτό σημαίνει ότι δεν θα υπάρχουν πλέον οι πολυπληθείς τάξεις με ενιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα και ενιαίο σύστημα βαθμολογίας.

Επόμενος στόχος είναι η αλλαγή του περιβάλλοντος μάθησης. Για να γίνει εφικτή η αλλαγή αυτή θα χρησιμοποιηθεί η τεχνολογία και οι δυνατότητες που παρέχει: δηλαδή, οι τάξεις θα είναι συνδεδεμένες στο διαδίκτυο και μέσα σ' αυτόν τον παγκόσμιο ιστό μάθησης, ο μαθητής θα αναζητά τη γνώση, τα παραδείγματα, τις απαντήσεις στα θέματα που του ανατέθηκαν. Επίσης, θα μπορεί να συζητά με συμμαθητές που έχουν το ίδιο θέμα αναζήτησης, να μετέχει σε ομάδες εργασίας και παρέες με κοινά μορφωτικά ενδιαφέροντα. Η τηλεεκπαίδευση και τα πολυμέσα θα είναι τα κύρια εργαλεία της τάξης του μέλλοντος. Συγχρόνως, όμως, θα πρέπει να αλλάξει ο ρόλος του δασκάλου. Αυτό σημαίνει ότι στο σχολείο του μέλλοντος ο δάσκαλος δεν θα είναι η μοναδική πηγή γνώσης, αλλά εκείνος που θα καθοδηγεί τους μαθητές του στην αυτοδιδασκαλία. Θα είναι το επίκεντρο της αναζήτησης της γνώσης και όχι η αυθεντία.

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ.

(κτίριο, αίθουσες) το κτίριο θα είναι σύγχρονο, θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες του μαθητή, θα είναι κατάφωτο, με κατάλληλο σύστημα αερισμού και θέρμανσης, με κλειστό γυμναστήριο, γήπεδο μπάσκετ, αίθουσα πληροφορικής, καλλιτεχνικών, μουσικής, μαγειρικής, εστιατόριο, αίθουσες ψυχαγωγίας, φυσικά θα υπάρχουν σκάλες κυλιόμενες και ασανσέρ για τα παιδιά με ειδικές ανάγκες, ιατρείο και πρώτες βοήθειες, εργαστήρια φυσικής, χημείας, αίθουσες για τη μελέτη της γλωσσικής και πανίδας κτλ.

(βιβλία): δεν θα υπάρχουν βιβλία αλλά τεράστιες υπερσύγχρονες βιβλιοθήκες και προσωπικοί υπολογιστές για κάθε μαθητή, φυσικά θα χρησιμοποιείται η τεχνολογία, το διαδίκτυο και τα πολυμέσα.

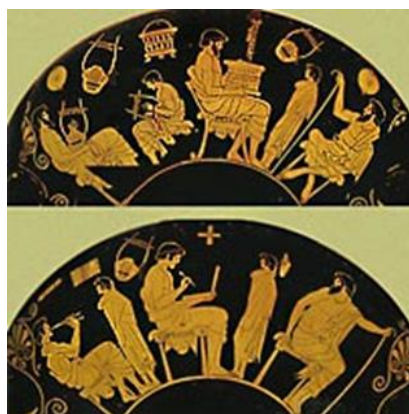
(οι καθηγητές): θα καθοδηγούν τα παιδιά στο ταξίδι τους στη γνώση. Στο μάθημα κυρίαρχη θέση θα έχει ο διάλογος και η ανταλλαγή απόψεων μεταξύ μαθητή και καθηγητή αλλά και μεταξύ των ίδιων των μαθητών. Κύριος στόχος του καθηγητή θα είναι η βιωματική διδασκαλία.

(μάθημα): τα τμήματα θα είναι ολιγομελή και το μάθημα θα γίνεται σε ομάδες, με τη βοήθεια του διαδικτύου και της τηλεπικοινωνίας μεταξύ των σχολείων, τα παιδιά

θα μοιράζονται εντυπώσεις, απορίες και γνώσεις με άλλα παιδιά ενώ θα τους δίνεται η ευκαιρία να έρχονται σε απευθείας επαφή με σημαντικά πρόσωπα (π.χ. συγγραφείς) και να τους εκθέτουν απευθείας τις ερωτήσεις τους μέσω της τηλεδιάσκεψης. Τα παιδιά θα συμμετέχουν σε πολιτιστικές δραστηριότητες και εκπαιδευτικές εκδρομές με κύριο στόχο τη βιωματική κατάκτηση της γνώσης.

Διαβάζω και γράφω (σελ. 71 σχολ. βιβλ.)

- 1. Ανατρέξτε στα βιβλία Ιστορίας και συλλέξτε στοιχεία για την εκπαίδευση στην Αρχαία Ελλάδα και στο Βυζάντιο. • Κάντε μια σύντομη γραπτή παρουσίαση αυτών των μορφών εκπαίδευσης και ανακοινώστε τη στους συμμαθητές σας.**

Αρχαία Αθήνα: Η αρμονική ανάπτυξη του σώματος και του πνεύματος είχε τεθεί ως υπέρτατος παιδευτικός στόχος από την Αθηναϊκή Πολιτεία. Η ανάπτυξη του καλού γούστου, της ευπρέπειας, της κοινωνικότητας και της οξυδερκούς πολιτικής σκέψης ήταν επίσης παραπληρωματικοί στόχοι των εκπαιδευτικών επιδιώξεων. Τα παιδιά ξεκινούσαν το σχολείο σε ηλικία 7 ετών. Τα σχολικά χρόνια ήταν συνολικά περίπου δέκα, αλλά, καθώς η διδασκαλία ήταν ιδιωτική, μόνο οι εύποροι είχαν

την οικονομική δυνατότητα να συνεχίσουν πέρα από τη βασική εκπαίδευση των τριών ή τεσσάρων ετών. Η πολιτεία βέβαια προνοούσε για τα παιδιά όσων είχαν σκοτωθεί σε πολέμους επιχορηγώντας τις σπουδές τους με κρατικά έξοδα.

Το αγόρι συνόδευε στο σχολείο ο **παιδαγωγός**, που, συνήθως, ήταν ένας μορφωμένος δούλος ο οποίος μετέφερε τις κερωμένες πλάκες, την πένα, τα βιβλία και την κιθάρα ή τον αυλό του μαθητή και συχνά παρέμενε στην αίθουσα διδασκαλίας για όσο διάστημα το παιδί βρισκόταν εκεί. Τέλος, βοηθούσε στο σπίτι το αγόρι στην εκμάθηση των μαθημάτων του. Εκεί ο **γραμματιστής** του διδάσκει γραφή, ανάγνωση και την κατανόηση των ομηρικών επών. Ο **κιθαριστής** διδάσκει στο παιδί μουσική και ο **παιδοτρίβης** το εκγυμνάζει. Αργότερα, στην εφηβική ηλικία, τα παιδιά των πλούσιων Αθηναίων, που επεδίωκαν μια υψηλή σταδιοδρομία στον πολιτικό τομέα, διδάσκονταν από τους σοφιστές τη ρητορική, την τέχνη της ορθής έκφρασης και της ικανότητας να πείθεις τον δήμο. Οι **σοφιστές**

ήταν μορφωμένοι άνθρωποι, οι οποίοι είχαν συρρεύσει στην Αθήνα απ' όλα τα μέρη της Ελλάδας, ακόμα και από τις αποικίες, και δίδασκαν στους νέους τη ρητορική με αδρή αμοιβή. Στην κλασική Αθήνα ένα μεγάλο μέρος του αντρικού πληθυσμού γνώριζε γραφή και ανάγνωση, όπως προκύπτει από τις σχετικές αναφορές στα έργα του Αριστοφάνη. Δεν υπάρχουν αναφορές στην εκπαίδευση των γυναικών, αν και ορισμένες ήταν εγγράμματες.

Αρχαία Σπάρτη: Ο τρόπος με τον οποίο είχε οργανωθεί η ζωή στη Σπάρτη επηρέασε και την αγωγή των νέων. Τα παιδιά από την ηλικία των επτά ετών τα αναλάμβανε η πόλη. Ζούσαν όλα μαζί σε ομάδες, όπου μάθαιναν να υπομένουν τη σκληρή ζωή και τις κακουχίες. Διδάσκονταν ανάγνωση, γραφή, μουσική και χορό. Με ανάλογο τρόπο εκπαιδεύονταν και τα κορίτσια, τα οποία συμμετείχαν ελεύθερα σε πολλές εκδηλώσεις της πόλης. Έπρεπε και αυτά να αποκτήσουν δυνατό σώμα και να διαπλάσουν ηθικό χαρακτήρα. Έτσι θα μπορούσαν στο μέλλον να γίνουν άξιες μητέρες.

Βυζάντιο: Το βυζαντινό εκπαιδευτικό σύστημα, συνεχίζοντας την ελληνιστική παράδοση, ακολουθούσε δύο κύκλους σπουδών, του γραμματιστή και του γραμματικού. Στον πρώτο κύκλο σπουδών φοιτούσαν παιδιά από την ηλικία των επτά περίπου ετών και στον δεύτερο από την ηλικία των δώδεκα. Τα παιδιά μάθαιναν σταδιακά ανάγνωση, γραφή, γραμματική, ρητορική και φιλοσοφία, αριθμητική, γεωμετρία, αστρονομία και μουσική. Μεταξύ άλλων διδάσκονταν τον Όμηρο, κλασικούς και μεταγενέστερους συγγραφείς. Οι πόροι για τη λειτουργία των σχολείων προέρχονταν από τα δίδακτρα που κατέβαλλαν οι μαθητές, ενώ λειτουργούσαν και δωρεάν σχολεία για τα ορφανά. Παράλληλα προς τα λεγόμενα κοσμικά σχολεία λειτουργούσαν και εκκλησιαστικά. Μετά τις βασικές σπουδές όσοι είχαν την έφεση και τις οικονομικές δυνατότητες μπορούσαν να συνεχίσουν τις σπουδές τους στο πανεπιστήμιο.

2. Ένας φίλος σας που μένει μακριά σάς γράφει ότι σκέφτεται να εγκαταλείψει το σχολείο. Γράψτε του μια απάντηση τονίζοντας τους λόγους για τους οποίους πρέπει να το συνεχίσει.

Ανδρέα, αγαπημένε μου φίλε,
με μεγάλη λύπη πληροφορήθηκα ότι σκέφτεσαι πλέον πολύ σοβαρά να εγκαταλείψεις το σχολείο. Ξέρω ότι η οικογένειά σου αντιμετωπίζει σοβαρά οικονομικά προβλήματα και ότι θέλεις να δουλέψεις, για να βοηθήσεις τους γονείς

σου, όμως θα πρέπει πριν πάρεις την οριστική σου απόφαση να σκεφτείς καλά όχι τους λόγους για τους οποίους πρέπει να σταματήσεις το σχολείο, αλλά τους λόγους για τους οποίους πρέπει να το συνεχίσεις. Η εκπαίδευση είναι «το διαβατήριό σου για τη ζωή», αυτό σημαίνει ότι στο σχολείο όχι μόνο λαμβάνεις γνώσεις αλλά και τα εφόδια που σου είναι απαραίτητα για να διαμορφώσεις τον μελλοντικό υπεύθυνο πολίτη με κριτική σκέψη και άποψη, που θα αποφασίζει ο ίδιος για τον εαυτό του και δεν θα εξαρτάται από τις απόψεις και τις επιθυμίες των γύρω του. Επιπλέον, στο σχολείο έρχεσαι σε επαφή με άτομα της ηλικίας σου με τα οποία έχετε κοινά ενδιαφέροντα και κοινές ανησυχίες και όνειρα. Έχεις φανταστεί τη ζωή σου χωρίς τους φίλους σου; Με λίγη προσπάθεια και υπομονή θα τελειώσεις το σχολείο και έπειτα θα έχεις τη δυνατότητα να διαλέξεις ένα επάγγελμα που σου ταιριάζει. Έτσι θα βοηθήσεις πραγματικά την οικογένειά σου αλλά και τον ίδιο σου τον εαυτό.

Με αγάπη
η φίλη σου Άννα.

3. Για τη μαθητική εφημερίδα που θα εκδώσετε στην επόμενη διαθεματική εργασία σας ζητούν να γράψετε ένα σύντομο άρθρο (2-3 παραγράφων) στο οποίο θα παρουσιάζετε τα προβλήματα του σχολείου σας και στη συνέχεια τις προτάσεις σας για τη βελτίωσή του στο άμεσο μέλλον.

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει το σχολείο μας είναι χρόνια και παρά τις υποσχέσεις των αρμοδίων δεν έχουν αντιμετωπιστεί ποτέ σοβαρά. Το κυριότερο πρόβλημά μας είναι το κτηριακό: τα σημάδια διάβρωσης στο πάτωμα είναι εμφανή, το προαύλιο χρειάζεται επισκευή και το γήπεδο μπάσκετ διαγράμμιση, ο φωτισμός σε μερικές τάξεις είναι ανύπαρκτος και τα περισσότερα παράθυρα μπάζουν νερό. Η μεγάλη αίθουσα εκδηλώσεων που εγκαινιάστηκε πέρυσι δεν λειτουργεί επειδή δεν έχουν βρεθεί χρήματα για τις ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις και αν και βρισκόμαστε σχεδόν στα μέσα της χρονιάς, δεν υπάρχει κυλικείο. Ιδιαίτερα σοβαρό, ίσως και το μεγαλύτερο, είναι και το πρόβλημα της θέρμανσης του σχολικού συγκροτήματος. Δεδομένου ότι οι θερμοκρασίες τους χειμερινούς μήνες είναι ιδιαίτερα χαμηλές, αποτελεί επιτακτική ανάγκη η επίλυση αυτού του προβλήματος. Μάλιστα, τον χρόνο που μας πέρασε ήταν πολύ συχνές οι απουσίες μαθητών εξαιτίας του ψύχους.

Φυσικά, τα προβλήματα του σχολείου μας είναι πολλά αλλά όχι αζεπέραστα. Μάλιστα, μερικά από αυτά όπως η ηλεκτρολογική εγκατάσταση

στην αίθουσα εκδηλώσεων και του φωτισμού των τάξεων, μπορούν να λυθούν άμεσα με τη βοήθεια και του Δήμου. Επίσης, οι εργασίες για την επισκευή του προαυλίου και την τοποθέτηση καινούργιου δαπέδου μπορούν να γίνουν μέσα στις γιορτές των Χριστουγέννων ώστε να μην χαθούν μαθήματα. Η διαγράμμιση του γηπέδου μπάσκετ δεν απαιτεί περισσότερο από ένα Σαββατοκύριακο. Όσον αφορά το κυλικείο καλό θα είναι να προκηρυχτεί καινούριος διαγωνισμός και μάλιστα το συντομότερο. Όμως αυτό που σίγουρα θα πρέπει να αντιμετωπιστεί και να λυθεί πρώτο είναι το θέμα της θέρμανσης και των παραθύρων που μπάζουν νερό. Εδώ θα λάβουμε και εμείς πρωτοβουλία με επιστολές που θα στείλουμε στο Υπουργείο Παιδείας καθώς και στον Δήμο.

Αν και τα προβλήματα είναι πολλά, είμαστε σίγουροι ότι με καλή θέληση και τη βοήθεια όλων θα λυθούν το συντομότερο και το σχολείο μας θα γίνει ένα σχολείο που θα σέβεται τον μαθητή και θα του παρέχει εκτός από γνώσεις και την ασφάλεια που απαιτείται κατά την παραμονή του εκεί.

Αξιολόγηση

Πόσες παραγράφους έχει: τρεις

Ποιο θέμα θέτει η καθεμία; Η πρώτη παράγραφος αναφέρεται στα προβλήματα του σχολείου, η δεύτερη παράγραφος στους τρόπους αντιμετώπισης των προβλημάτων και η τρίτη είναι ο επίλογος.

Πώς συνδέονται μεταξύ τους οι παράγραφοι: η δεύτερη παράγραφος συνδέεται με την πρώτη με τη λέξη *φυσικά*, που επιβεβαιώνει τον ισχυρισμό της πρώτης παραγράφου σχετικά με τα προβλήματα που αντιμετωπίζει το σχολείο. Η τελευταία παράγραφος, ο επίλογος, συνδέεται με τις δύο προηγούμενες με το αντιθετικό *αν και*, που επιβεβαιώνει τα προηγούμενα και συγχρόνως φανερώνει την πεποίθηση για την επίλυση των προβλημάτων.

Αλληλουχία του κειμένου και πώς εξασφαλίζεται: Το κείμενο έχει αλληλουχία η οποία εξασφαλίζεται με την ταξινόμηση των προβλημάτων από το πιο απλό στο πιο σημαντικό. Στην αλληλουχία του κειμένου βοηθούν και οι συνδετικές λέξεις που χρησιμοποιούνται (π.χ.: μάλιστα, δεδομένου, όσον αφορά, όμως, αν και, κτλ.).

Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείτε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

 ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

- Το τμήμα σας αποφασίζει να εκδώσει ένα τεύχος της μαθητικής εφημερίδας ή του περιοδικού με αφιέρωμα στο σχολείο σας. Το αφιέρωμα αυτό θα έχει τίτλο: «Η ιστορία του σχολείου μας». Για να καταφέρετε να ετοιμάσετε αυτό το αφιέρωμα, σας προτείνουμε:
- Χωριστείτε σε τρεις ομάδες: μία θα ασχοληθεί με το Σχολείο του χθες, μία με το Σχολείο του σήμερα και μία με το Σχολείο του αύριο.

(Κάποιες πληροφορίες σχετικά με το σχολείο του χθες μπορείτε να βρείτε στο παρακάτω κείμενο)

«Τα σχολικά μας χρόνια είναι και θα είναι ένα μεγάλο κομμάτι της ζωής μας, που ούτε ξεχνιέται ούτε ξεπερνιέται, ούτε σβήνεται. Απλά το ζεις και το θυμάσαι για πάντα. Τώρα οι εκπαιδευτικοί είναι διαφορετικοί, όχι απαραίτητα καλύτεροι ή χειρότεροι. Τότε τα παιδιά έβλεπαν δάσκαλο κι έτρεχαν, σήμερα ούτε καν του μιλάνε στο δρόμο... Τότε τα βιβλία μας τα αγαπούσαμε, τα προσέχαμε τώρα σχεδόν δεν τα ανοίγουν γιατί οι σημειώσεις και το Ιντερνέτ είναι πιο κατανοητά.

Τότε δεν υπήρχαν Σαββατοκύριακα γιατί τα Σάββατα πηγαίναμε ακόμα σχολείο και τα πρωινά τις Κυριακές ήμασταν υποχρεωμένοι να πάμε εκκλησία και το μεσημέρι Κατηχητικό. Τότε το πρωινό ξύπνημα ήταν πιο εύκολο, ίσως γιατί κοιμόμασταν νωρίς. Τώρα οι υποχρεώσεις των παιδιών τελειώνουν αργά το βράδυ. Τότε το μάθημα ήταν ευχάριστο και κατανοητό, τώρα, για να καταλάβεις μια άσκηση, πρέπει να ανοίξεις βοηθήματα. Τότε οι γονείς μας δεν ήξεραν να μας βοηθήσουν, τώρα χωρίς βοήθεια δεν γίνεται τίποτα. Τότε υπήρχε η "Εκθεση", τώρα έγινε "Σκέφτομαι και γράφω". Η "Πατριδογνωσία", "Μελέτη περιβάλλοντος" και η Γυμναστική, "Φυσική Αγωγή" ή "Χειροτεχνία" και η "Ιχνογραφία", "Ευέλικτη Ζώνη"... Τότε τα σχολεία ήταν πέτρινα και στη σκεπή είχαν κεραμίδια. Σήμερα τα σχολεία είναι πολύχρωμα, πολυώροφα, ορθογώνια κτίρια με προστατευτικά κάγκελα γύρω τους.

Τότε οι αίθουσες μάς φαίνονταν τεράστιες, με ξύλινα θρανία διθέσια και για έδρα ένα τραπέζι και μια καρέκλα κοινή. Τώρα οι αίθουσες μικραίνουν και ο εξοπλισμός τους γίνεται με άνετα μονοθέσια καθίσματα και κατάλληλο φωτισμό. Τα πορτρέτα των ηρώων του '21 και η προτομή του Μ. Αλέξανδρου σε πολλά σχολεία υπάρχουν

ακόμα, σε άλλα πάλι έχουν αντικατασταθεί από φωτογραφίες και μοντέρνα εκθέματα. Και όταν χτυπούσε το κουδούνι για έξω ούτε λόγος για κοπάνα. Φαγητό στο καλαθάκι από το πρωί –το αποκαλούσαμε μάλιστα και "πρωινό"- και όταν έβρεχε καμιά τηγανίτα ... Τώρα σχεδόν κάθε σχολείο έχει μέσα κυλικείο.

Και στο προαύλιο έβλεπες παρέες αγοριών να παίζουν, και τα κορίτσια να φέρνουν βόλτα τον αυλόγυρο κρατώντας αγκαζέ η μια την άλλη λέγοντας μυστικά ή ακόμα και τα μαθήματα, σε όποια δεν ήταν καλά διαβασμένες. Σήμερα στα διαλλείματα τα παιδιά ανταλλάσσουν mms με τα κινητά τους. Απουσίες μόνο για λόγους υγείας και όλες δικαιολογημένες...Τα κορίτσια χορεύαμε κιόλας. Χορούς παραδοσιακούς και τραγούδια από το ανθολόγιο. Και μετά το σχολείο ατέλειωτες ώρες παιχνιδιού στα σπίτια.

Και οι τσάντες, όλες στο ίδιο σχήμα .Ορθογώνιες αλλά κυρίως ελαφριές. Σήμερα η μια διαφορετική από την άλλη και ασήκωτες. Ένα παιδί της πρώτης δεν μπορεί πια να την πάρει στα χέρια γι' αυτό και όλες έχουν ροδάκια... Και φυσικά οι ποδιές για τα κορίτσια. Μπλε, με τσέπες και γιακαδάκι πλεχτό λευκό. Σήμερα τα παιδιά φοράνε επώνυμες μάρκες και τα ρούχα είναι όλα μοδάτα... Και ο ανταγωνισμός σε πολλές περιπτώσεις τελειώνει εκεί... Είχαμε και φυτολόγιο. Σκορπίζαμε στα χωράφια και ψάχναμε φυτά. Όλοι μας όμως κυνηγούσαμε το τετράφυλλο τριφύλλι. Δεν θυμάμαι αν το είχαμε βρει ποτέ... Τώρα οι εργασίες γίνονται όλες με ένα κλικ.

Τότε ότι έλεγε ο δάσκαλος ήταν νόμος. Δεν χωρούσε αμφισβήτηση. Έτσι ήταν και τελειωσε. Σήμερα μπορείς στην τάξη να συζητήσεις τον προβληματισμό σου και να εκφράσεις ακόμα και την διαφωνία σου. Αρκεί να έχεις επιχειρήματα. Εξάλλου τότε υπήρχε μόνο το σχολείο σαν μοναδική πηγή γνώσης. Τώρα η γνώση έρχεται από παντού.

Οι δάσκαλοι μας επιβλητικοί και σοβαροί. Δεν ξέρω γιατί δεν μπορώ να θυμηθώ το γέλιο τους. Συνέχεια του ενός χεριού τους η κιμωλία και του άλλου το σφουγγάρι. Συνέχεια αυτών η βέργα (βίτσα)... Στην εικόνα της τρέμαμε άπαντες. Μερικοί πιο τολμηροί, προκαλώντας και την μοίρα τους, φρόντιζαν να την προμηθεύουν κιόλας στο δάσκαλο, ο οποίος, σχεδόν πάντα, τη δοκίμαζε πάνω τους. Και οι υπόλοιποι παραδειγματιζόμασταν και απλά λυπόμασταν σιωπηλά πάντα για το ξύλο που έτρωγε ο άτακτος ή αδιάβαστος συμμαθητής, ο φίλος, ο αδελφός μας. Σήμερα οι δάσκαλοι χαμογελούν, συζητούν, μιλούν στα παιδιά και εκείνα μπορούν να τους κοιτούν στα μάτια, πολλές φορές το εκμεταλλεύονται κιόλας.

Οι γονείς δεν μίλαγαν τότε με τα παιδιά τους. Δεν μπορούσαν να διαβάζουν την ψυχή και ούτε κουβέντα φυσικά για φλερτ. Σήμερα οι γονείς ξέρουν, απλά δεν έχουν χρόνο...

Στο τέλος της σχολικής χρονιάς οι μαθητές έκαναν γυμναστικές επιδείξεις, ανέβαζαν θεατρικά και μετέτρεπαν τη λήξη του σχολικού έτους σε γιορτή. Σήμερα την τελευταία μέρα τα μεγαλύτερα παιδιά παίρνουν μαζί τους μια δεύτερη αλλαξιά και μπόλικες σακούλες για μπουγέλωμα, και οι γιορτές περιορίζονται στις μικρότερες τάξεις.

Και τα χρόνια περνάνε και τα παιδιά μεγαλώνουν και γίνονται τα ίδια γονείς. Και οι δάσκαλοι μεγαλώνουν και όταν έρθει η ώρα να "βγουν" από την τάξη, γεμάτοι συγκίνηση κοιτάνε πίσω στα θρανία για να μετρήσουν σε πόσα και πόσα παιδικά ματάκια "έδωσαν φως". Πόσες γενιές παιδιών έμαθαν να ανεβοκατεβαίνουν 5-5. Άλλοι φεύγουν γεμάτοι και ήσυχοι, άλλοι κλείνουν γρήγορα την πόρτα της αίθουσας πίσω τους.

Κάποια παιδιά νοσταλγούν ακόμα το χτύπημα του κουδουνιού, και θα ήθελαν να γυρίσουν πάλι στα θρανία. Άλλα παιδιά δεν περνάνε καν απέξω. Όλα όμως είχαν και έχουν δικαίωμα στη μόρφωση και εμείς -κράτος, σχολείο, γονείς, κοινωνία- είμαστε υποχρεωμένοι να τα στηρίξουμε. [Το κείμενο (διασκευή) για το παλιό σχολείο προέρχεται από την ηλεκτρονική σελίδα: meganisinews.wordpress.com]

- Συγκεντρώστε φωτογραφίες, παλιές και σύγχρονες, στοιχεία από την Τοπική Ιστορία, από το αρχειακό υλικό του σχολείου σας. Μπορείτε ακόμα να πάρετε συνεντεύξεις από μαθητές και εκπαιδευτικούς του σχολείου σας, παλιότερους και σύγχρονους, ή και από άλλους τοπικούς παράγοντες. Παράλληλα αναζητήστε υλικό σε εφημερίδες και εκπαιδευτικά περιοδικά είτε στη βιβλιοθήκη του σχολείου είτε στο διαδίκτυο.

- Παρόμοιο φωτογραφικό υλικό μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα: http://topaliatzidiko.blogspot.gr/2012/03/blog-post_4453.html
- Ταξινομήστε το υλικό που συγκεντρώσατε. Οργανώστε το και γράψτε τα δικά σας συνοδευτικά κείμενα.

Ας θυμηθούμε ΤΙ ΜΑΘΑΜΕ Σ' ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΕΝΟΤΗΤΑ

• Οι διαθέσεις του ρήματος είναι η ενεργητική, η μέση, η παθητική και η ουδέτερη.

• Τα ενεργητικά ρήματα χωρίζονται σε α. μεταβατικά β. αμετάβατα .

α. Μερικά πουλιά είχαν καλή φωνή.

Το ρήμα **είχαν** έχει αντικείμενο το **φωνή** και λέγεται **μονόπτωτο**.

β. Μας έφερνε βιβλία διάφορα.

Το ρήμα **έφερνε** έχει αντικείμενα το **μας** και το **βιβλία** και λέγεται **δίπτωτο**.

Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείτε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

ARNOS
Online Education

...Πράξεις Παιδείας!

Επιμέλεια: Αγγελική Χαιρέτη

...Πράξεις Παιδείας!